ԱԱՅՐԵՆԻՔ

15 փարա

ՕՐԱԹԵՐԹ

15 փարա

Հայրենիք ամեն օր կը հրատարակուի, բացեակաց գիշեր կ՚ելլայ եւ տարուան համար 7 ոսկի կ՚արժէ։ գառնատակաց բոլոր տարուան ծախքը մեր վրայ է։ վեցամսեայ եւ եռամսեայ բաժանորդ ալ կընդունուի։

Լրագրոյս վերաբերեալ գիր կամ ճամակ պետք է ուղղել առ Տէր-Խմբագիր գիր Բիզա փոստ խաղ թ. 14։ Խմբագրութեան ուղղեալ գիր եւ տարուխ։ Յանձնուելու առջի մեկ ամսուան համար 3 դրուշ է։ ապրելի ամսուան համար ստակը կանխիկ պէտք է։

ԱԶԳԱՑԻՆ

ԷՋՄԻԱԾՆԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ

(Շարունակութիւն և վերջ)

Կաթողիկոսի մահուանէն յետոյ Սինոդի անդամ Մկրտիչ արքեպիսկոպոս, իբրեւ երիցագոյն անդամ Սինոդի կողմէն նշանակուած էր իբրեւ Ատենապետ Սինոդի և կաթողիկոսական տեղապահ։ Բայց պէտք է դիտնալ թէ՝ այն տեղապահութիւնն ու ատենապետութիւնն լոկ անուանական է. զի Սինոդի բոլոր անօրէնութիւններն ու օրօշումները ուղղող, վարող, կարգադրող և ի գլուխ ածողն է բուն իսկ լուսաբարափառ երիտասարդ եպիսկոպոսը, որն որ ուղղակի Բրօկուրօրին և անուղղակի քաղաքական կառավարութեան նուո ստրճիան է. միայ կառավարական անդամոց հետ գաղտնի թղթակցական և հեռագրական հաղորդակցութեան մէջ կը գտնուի շարունակ։ և կառավարութենէն ու բրօկուրօրէն ստացած հրահանգացը համաձայն կը վարուի ու կը գործէ. և Մկրտիչ տեղապահն ալ կամայ ակամայ պարտաւորուած է նմա հետեւելու. այնպէս որ երբ օր մը սինոդականաց մէկուն կողմանէ դիտողութիւն կըլայ իրեն թէ՝ ինչո՞ւ այս ինչ գործին մէջ օրինաւոր ուղղութենէն չեղած էր, կը պատասխանէ թէ՝ «ես երեմիա եպիսկոպոսին չեմ կրնար հակառակիլ, զի կը վախնամ որ վերջը կելնէ ինձ կը մատնէ կառավարութեան». Բայց ատոր ժամանակէ մ՚ի վեր է որ Սինոդը աններելի ապօրինաւորութեան մը մէջ ալ կը գտնուի։ Սինոդի երեք անդամներն Մկրտիչ, Երեմիա և Մեսրոպ եպիսկոպոսք, որք այսօր Սինոդին մէջ մեծամասնութիւն կը կազմեն, և բրօկուրօրին ու կառավարութեան հրահանգացը համաձայն կը գործեն, ըստ բաւականին անկախ գործող և բրօկուրօրին խարդաւանքը քանիցս յախճապող երկու սինոդական ընկերներէն՝ Ներսէս և Գրիգոր եպիսկոպոսներէն իրենց գործակցութիւնքը գաղտնի պահելու համար, ակատ են ու և է խնդիր զոր թագուն կուզեն պահել, փոխանակ Սինոդի սեղանին վրայ դնելու և յուղելու, գաղտնաբար երեքը իրենց մէջ Տեղապահին կըսեն մէկ խօսքը օրօշելու և թագուն գործադրելու։ Ասհատիկ էջմիածնայ այժմու սինոդականաց և կաթողիկոսական տեղապահին ընթացքն և ուղղութիւնը, որով կուզեն այսպէս Զ տարի կառավարել Մայր Աթոռը։

***

Բարեբաղդաբար իրաց այս անկարգ և անիշխանական վիճակը շատ երկար չը պիտի տեւէ. զի ինչպէս կիմանամք՝ Ցնփիոի գլխաւոր կառավարութիւնը փեթերբուրկէն ստացած հեռագրին վրայ յունվ. 20 ին հեռագրաւ ծանուցեր է Սինոդին թէ՝ Գեօարապիոյ առաջնորդ Մակար արքեպիսկոպոսին Սինոդի անդամակցութիւնը ժիանդամայն և կաթողիկոսական տեղապահութիւնը, ղոր առաջարկները եր հանդուցեալ Գէորգ կաթողիկոսն նոյ. 1 ին, այս անդամ կայսերական հրամանաւ հաստատուեր է։

Հանդուցեալ կաթողիկոսի այն առաջարկը՝ զոր դարձադրելի պահուելէն յետոյ, յանկարծ այսօր վաւերացուիլն ու հեռագրաւ ալ ծանուցուիլը առաւտհայոց կարծեօքը հեռանքը կը նկատուի Դ. Գօլոյ Հայ լրագրաց վերջերս էջմիածնայ գործոց վրայօք բարձրացուցած միաբերան բողոքալ ձայներուն, որք արձագանք գտած են նոյն իսկ Մոսկուայի և Փեթերսպուրկի գլխաւոր թերթերուն մէջ, և մէկ մ՚ալ ներսէս Պատրիարքին անչուշտ այդ մասին ի գործ դրած դեսպանական դիմումներուն և ազդու ջանից, Այս տեղ կը կարծուի թէ՝ Մակար արքեպիսկոպոս հազիւ 2 ամիսէն կը հասնի էջմիածնին իւր տեղապահական պաշտօնն բռատանձնելու։

***

Էջմիածնէն ստացուած վերջին տեղեկութիւն մը կը ծանուցանէ թէ՝ Սինոդը ասկալի հալածանք մ՚սկսեր է ի գործ դնել էջմիածնի վանքը գտնուող կամ բնակող պօլսեցւոց և տաճկատանցւոց դէմ, առանց ոևէ օրինաւոր կամ հիմնաւոր պատճառի, վանքէն արտաքսելով զանոնք, բռնութիւնք ի գործ դնելու սպառնալեօք. և առանց օդին խաստութեանը նայելու, պարտաւորելով զիրենք որ անյապաղ ճանբայ ելնեն ու մեկնին էջմիածինէն, մինչև իսկ անկողին և որևէուն. տալն անգամ կը զլանան։ Կերևի թէ Միաբանութիւնը կամ Սինոդը «էջմիածնեցւոցն է» առածը արդեամբ գործադրելու ճիշդ և պատեհ ժամանակը գտեր են։ Գէորգ կաթողիկոսի կեանքի վերջին օրերը՝ բազմաթիւ առաջարկաթուղթերու վերաբերութեանէն զգացած կասկածոտութիւններուն վրէժը այժմ լուծելու, հաւատալով թերևս թէ ա՛լ այսուհետև էջմիածինը Տաճկաստանցի Հայոց երես չպիտի տեսնէ։

Տփղիսի Մշակ լրագրին մէջ հրատարակել հետաքրքրական նամակ մը օր Գ. Ա. Ալվազեանի կրթական առաքելութեան կը վերաբերի, Ռուսատոհանէն յատկապէս մեզ ղրկուած ըլլալով, արժան կը դատիմք հրատարակել։

«Ալեքսէյ կը համարիմք այստեղ Աբրահամ Ալվազեանին ըրած խաբերայութիւնները, ինչպէս առաքսութիւնները, խարդախութիւնները, անպատուութիւնը (եթէ ունէր) մէկ խօսքով իր ազգան ձրն առնող մարդկային ազդե դուրս ըրած անգթութիւնները մանրամասն պատմելով Թիֆլիսեցի հայրենակցաց դիւրաշարժ սիրտը վրդովել։

«Միայն պարտ կը համարիմք այսչափ մը յիշել թէ, երբ Գօլիսէն հլլելով մինչև էջմիածին հասանք, այստեղից մինչև Թիֆլիս վերադարձանք այս երեք ամսուան միջոցին մեր քաշած տառապանքը, վերջին աստիճան թշուառութիւնը, անաչէր անօգնական, օրերով քաղցած, մի մառերիս հիւանդ, ոտքերնիս կրնակնիս մերկ (որովհետև անօթութենէ չը տառապելու համար ունեցածնիս ծախեցինք. եթէ մեր սիրելի ծնողացը մասնաւոր դրպաննիս դրած ոսկը տեսակ տեսակ խարդախութեամբ մեր ձեռքէն չառնէր, հարկ չէր մեզ դեստաններնիս ծախելու) տասն օր ֆուրգօնով չորս տեղ տառուցեալ ձիւներուն մէջէն երբ յուսահատ Թիֆլիս հասանք, այնպիսի անակնկալ մարդատիրութիւն մը, այնպիսի մխիթարութիւն մը վայելեցինք մեր Թիֆլիսցի և Թիֆլիս բնակեալ տաճկատանցի սիրելի ազգայնոցնէ, որ մեր ակար գրիչը անզօր է նկարագրել։ Իր ազգասիրութեամբը հանրածանօթ մեծ. Զիթախօվը անմիջապէս հրամայեց իր նորակառոյց խանին պէտք եղած սենեակները տալ, և օրական ուտեստի ծախս յատկացուց, վեց եօթը հիւանդ ընկերներուս հայ ազգասէր բժիշկներ եկան լաւ խնամք տարին, պէտք եղած դեղերը ձրիապէս արին։ Նաև ամեն օր պատուաւոր անձինք

ՕՐԱՑՈՒՅՑ

19 մարտիկեան 1883

Պ. Ընտրեցիւն Ս. Նահապետի Պէշ-
ճեանցի ժողովրդական Իրաւաբանի
Բ. Ընտրեցիւն Գեղարուեստից Ճեմարանի
դասատու։

Պ. Վիճաբանեցիւն ի մէջ Վեհա-
ժողովոյն ի մասին Ղեկտրական
Լուսաւորութեան։

Պատկառելի ընթերցողք, Ձեռնհաս
ժողովրդեան Ընտրեցեալ Ներկայացու-
ցիչներ։

Ես ոչ ոք եմ ձեզ համար, ոչ ոք եմ
ձեր ժողովրդեան համար, ոչ ոք եմ
ձեր Վեհաժողովոյն համար։ Ես ոչ
ոք եմ ձեր Ընտրեցեալ Ներկայացու-
ցիչներուն համար։ Ես ոչ ոք եմ ձեր
Ընտրեցեալ Ներկայացուցիչներուն
ընտրողներուն համար։ Ես ոչ ոք եմ
ձեր Ընտրեցեալ Ներկայացուցիչներուն
ընտրողներուն ընտրողներուն հա-
մար։ Ես ոչ ոք եմ ձեր Ընտրեցեալ
Ներկայացուցիչներուն ընտրողներուն
ընտրողներուն ընտրողներուն հա-
մար։ Ես ոչ ոք եմ ձեր Ընտրեցեալ
Ներկայացուցիչներուն ընտրողներուն
ընտրողներուն ընտրողներուն ընտ-
րողներուն համար։ Ես ոչ ոք եմ ձեր
Ընտրեցեալ Ներկայացուցիչներուն
ընտրողներուն ընտրողներուն ընտ-
րողներուն ընտրողներուն ընտրող-
ներուն համար։ Ես ոչ ոք եմ ձեր
Ընտրեցեալ Ներկայացուցիչներուն
ընտրողներուն ընտրողներուն ընտ-
րողներուն ընտրողներուն ընտրող-
ներուն ընտրողներուն ընտրողներուն
համար։ Ես ոչ ոք եմ ձեր Ընտրեցեալ
Ներկայացուցիչներուն ընտրողներուն
ընտրողներուն ընտրողներուն ընտ-
րողներուն ընտրողներուն ընտրող-
ներուն ընտրողներուն ընտրողներուն
ընտրողներուն համար։ Ես ոչ ոք եմ
ձեր Ընտրեցեալ Ներկայացուցիչներուն
ընտրողներուն ընտրողներուն ընտ-
րողներուն ընտրողներուն ընտրող-
ներուն ընտրողներուն ընտրողներուն
ընտրողներուն ընտրողներուն հա-
մար։ Ես ոչ ոք եմ ձեր Ընտրեցեալ
Ներկայացուցիչներուն ընտրողներուն
ընտրողներուն ընտրողներուն ընտ-
րողներուն ընտրողներուն ընտրող-
ներուն ընտրողներուն ընտրողներուն
ընտրողներուն ընտրողներուն ընտ-
րողներուն համար։ Ես ոչ ոք եմ ձեր

որ ուրիշ երիտասարդ մը ևս երբեք առիթ չունենայ ինձ հետ խոսելու, պարտիզէն դուրս գալով։ Ես ալ ուզեցի ինքնասպանութիւնս յետաձգել մինչեւ այդ վերջին հանդիպումը։ Ուզեցի տեսնել թէ ինչպէս պիտի վերջանար այդ ամբողջ ներկայացումը։

Մնաց որ ինքնասպանութեան միտքս ալ ինձ համար կորսնցուցած էի արդէն։ Ինչո՞ւ պիտի սպաննէի ինքզինքս, երբ ամէն ինչ կորսնցուցած էի արդէն։ Ինչո՞ւ պիտի սպաննէի ինքզինքս, երբ ամէն ինչ կորսնցուցած էի արդէն։ Ինչո՞ւ պիտի սպաննէի ինքզինքս, երբ ամէն ինչ կորսնցուցած էի արդէն։

Մնաց որ ինքնասպանութեան միտքս ալ ինձ համար

ԳԱՂՂԻԱՐՅՆ ԳԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԸՍՏ ՕԼԻՆՏՕՐՖԻ
Ա. Մ. Գարագաշեան
Սոն ընտիր ոճով քերականութիւնը բաւական ժամանակէ իվեր սպառած ըլլալով, ազնիւ ժողովրդեան փափաքանացը և խնդրանացը համաձայն հարկ համարուեցաւ արդադրութեամբ կրկին տպագրել։
Կեդրոնատեղին է Մ. Ց. Փափազեանի կազմատունը Բակօրեան խան վերի յարկ թիւ 15, և Ուզուն չարչի Քիլիս խանի կարգ թիւ 370 Գրատուն գաւառականաց, Ս. Ց. փափազեանի վաճառատունը։ Գինն 15 դահեկան։

ՅՈՎՒ. Մ. ԿՐՃԻԿԵԱՆ
Մասնագէտ Ջղային հիւանդութեանց
Գտնիւ ունի ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան որ այս անգամ այլեւայլ կողմերէ իւրեան դիմող հիւանդաց դիւրութիւն ըլլալու համար, որոշած է ամեն օր ժամը 9էն 11 պաշ ալիս կամարջին դիմաց, Մեծ. Փիւշիւքեան եղբարց դեղարանը, Ջղային ամեն տեսակ հիւանդութեանց համար իրեն դիմողները ընդունիլ, եւ կիրակի օրերը մինչեւ կէս օր, ըստ սովորականի իւր տան մէջ կընդունի, Գէնիմահալլէ Փոստա ճաւտէսի Թիւ. 48։

ՅԱՒԱՏՈՑՑ ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ
ի ձեւ հարցման և պատասխանոյ
Տալագրութիւն Աբրահան
կը ծախուի բոլոր դիրավաճառաց քով
ի գին 5 ղրուշ։

ՏԷՐ-ԽՄԲԱԳԻՐ
Ա. Ց. ՄԵԼԻՔԵԱՆ

Բիկա-փազա խան թիւ 14

ՓԱՆԱՍԷ

ԴԵՂ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ԴԵՂ ՍԱՄԱՐԱՑԻՈՑՆ

Կը ծախսուի Մինասեան եւ Ընկերաց Ամերիկեան վաճառատունը ի Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ։

Փանասէն իւր օգտակարութեամբն, ինչպէս Ամերիկայի եւ Եւրոպիոյ, նոյնպէս եւ Թուրքիոյ այլ եւ այլ կողմերը մեծ ընդունելութիւն գտած է։

Փանասէն գեղացւոյն եւ գաւառացւոյն բժիշկն ու բարեկամն է, եւ մեծ օրհնութիւն մը համարուած է այն տեղերուն համար, ուր բժիշկ ու դեղ եւ դարման հազիւ կը գտնուին։ Փանասէն բուսեղէններէ բաղադրեալ լինելով բոլորովին անվնաս է։ Փանասէն այրածին ցաւը կ'առնէ ու քիչ ատենի մէջ կը բուժէ. նոյնպէս եւ մարմնոյն կարուած ու ճմլուած տեղերուն ցաւն ու բորբոքը չուտով կ'անցնէ։

Ջղային, յօդային եւ ականջային սաստիկ ցաւերը բուժելով՝ առջնապահալը կը հանդարտեցնէ։ Ստամոքսի, փորի եւ աղեաց ցաւերը կը կտրէ ու պղտէ յառաջ եկած դժուարութեանց առաջքը կառնու։

Փանասէն սկսեալ սաստիկ ցաւերը չուտով կը բուժէ։ Մարմնոյն կարուած կամ վիրաւորեալ կողմերն առանց փանասէ քսելով չուտ կը բժշկուին ու կը դոցուին։ Փանասէն կը բժշկէ նաեւ փորհարութիւն, Քանչք, հազ, Ջերմ, կոկորդի բորբոք եւ ուռեցք, մէջքի ցաւ եւ այլ զանազան ախտեր, որոց անկրնադատաճառը գրեթէ նոյնն են։ Այսպէս կը վկայեն շատեր, որք փորձած են։ Ընտանիքօրինց ամն մէջ ու պանդուխտք եւ ճանապարհորդք իրենց մօտ փանասէ պահելով եւ յանկարծական դժուարութեանց առեն գործածելով մեծ օգուտ կը քաղեն եւ ծանր հեռեւանաց առաջը կառնուն։ Փանասէն հեղուկ է, ու թէ՛ մարմնոյն վրայէն քսելով եւ թէ՛ խմելով ալ բժշկութիւն կը գործէ։

Գործածութեան կերպը հեռն է։ Գլխաւոր վաճառատեղին է, Ղալաթիոյ եկեղեցի-ձամիի դրան կից Մինասեանին Ամերիկեան վաճառատունը, նաեւ ժայռքաղաքին դեղագործաց քով ու գաւառներն ալ կը գտնուին։

ղոքը գոնէ հինգ կամ վեց չաթաթ պիտի տևէր։

Լաւ է ամեն յոյս դեռ կորսուած չէր։

Սակայն կորսուեցաւ երբ իմացուեցաւ որ Տիժօնի զօրահանդէսը պատրուակ մ'էր, թէ Ճենովայի ճամբորդութիւնն ալ առոյգ չէր, և թէ Գօնաթարթի փոխանակ Ջուլիցերիա երթալու հաւատիա կերթար։

Յանկարծ ակնկին սը Մօնթրըվըլ չուդելով իւր սրդումն դիմել, վառն գի գիտէր որ նա երդում ըրած էր լորա թանլէ յի ապաննուելու առեն, և Ցէնուի ընկերներուն ձերբակալութեան մէջ մեծ բաժին ունէր, յանկարծ կըռնէք, ակնկին սը Մօնթրըվըլ ժոզէֆինի դիմաց, ժոզէֆին ալ խոստացաւ Գօնաթարթի գրել։

Մի և նոյն իրիկունը ժոզէֆին իւր խոստումը գործադրեց։

Սակայն դատաստանը ամենուրեք հաչակեալ էր. ասանք պարզ ամբաստանեալներ չէին. արդարութիւնը արագութեամբ դործեց, և դատաստանէն երեսունվեց հինգ օր վերջը վէճալինչ ատենին սրսւած բազոքը մերժըւեցաւ։

Մերժումը անմիջապէս Պուրկ հաղորդուելով, հրաման եղաւ որ դատապարտեալը քսան և չորս ժամու մէջ գլխատուին,

Սակայն արդարութեան պաշտօնէութիւնը օրքան արագ հրաման ալ որ տուաւ, դատական իշխանութիւնը այնքան լաւ չը հասկցաւ գործը.

Մինչ բանտարկեալը բանտին ներսի բակը կը պըտըտէին, պատին վրայէն քար մը գլորելով անոնց առջը ինկաւ։

Այս քարին թուղթ մը կապուած էր։

Մօրկան որ բանտին մէջ իակ իւր ընկերաց գլխատութիւնը կը հաստատուէր, քարը գետնէն առաւ, նամակը հանեց և կարդաց։

Ցետոյ իւր ընկերներուն դառնալով։

— Պարոններ, ըսաւ նա, մեր առ վճռակինչ առեանն տրուած բազոքը մերժուեր է, և արթարդութիւնը հաւանականաբար վաղի առեն պիտի կատարեն։

Վալենսոլ և Բիպիէ որ դաղիական ռակիի կ'սրնեբով սալաքար (դայարրադ) կը խաղային, Մօրկանի տուած լուրը մոռիկ ընելու համար խաղերնին ձգեցին։

Այս լուրէն վերջը ամեն ոք խորհրդածութեան ընկղմաւ։

Ժաեռ որ Նոր Էլօիզը կը կարդար, իւր ընթերցուածն ակռաւ չարունակել ըսելով.

— կը կարծեմ թէ Ժան-Ժագ-Րուսօի այս հրաշակերտը վերջացնելու ժամանակ չպիտի ունենամ, սակայն չեմ ցաւիր, իմ կենացս մէջ կարդացած գրքերուս ամենէն սեւելի կեղծ և ձանձրալի գիրքն է։

Սէնթ-Հէրմին ձեռքը ճակտին տարաւ ըսելով։

— Հէ՛ք Ալմելի։

Ցետոյ Շարլոթը տեսնելով բանտարկելոց բակին վերայ նայող պատուհանը, անոր քովն գնաց։

— Ըսէք Ալմելիի որ իւր լինելի առաջ խոստումը այս գիշեր պէտք է կատարէ։

Բանտապանին աղջիկը պատուհանը գոցեց և հայրը գրկեց ըսելով որ հաւանականաբար իրիկունը վերսաին պիտի գայ գինքը տեսնէ։

Ցետոյ Նուար-Ցօնթէնի ճամբան բռնեց, ճամբայ